

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas
Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001
„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

**PRADINIO IR PAGRIDINIO JUDĖJŲ TIKYBOS BENDROSIOS PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJŲ PROJEKTAS**

Įgyvendinimo rekomendacijų projektą rengė
Dr. Ruth Reches, Algis Davidavičius

Turinys	1
1. Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos.	1
2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus.	2
3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė.	4
4. Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas.	7
5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų.	8
6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.	9
6.1. 1-2 klasės.....	9
6.2. 3-4 klasės.....	10
6.3. 5-6 klasės.....	12
6.4. 7-8 klasės.....	14
6.5. 9-10 ir I-II gimnazijos klasės	16
Ilgalaikių planų pavyzdžiai	18
Pradinis ugdymas	18
Pagrindinis ugdymas:	23
7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.....	33
8. Literatūros ir šaltinių sąrašas.....	35
9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.	36
9.1. 1-2 klasės.....	36
9.2. 3-4 klasės.....	37
9.3. 5-6 klasės.....	38
9.4. 7-8 klasės.....	38
9.5. 9-10 ir I-II gimnazijos klasės	39

1. Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos.

Naujoji judėjų tikybos mokymo programa vietoje ankstesnės siauros orientacijos į religinio kalendoriaus šventes ir šventraščių tekstų pateikimo orientuota į platesnio istorinio konteksto, paaiškinančio tiek šventraščių ar tradicijų raidą, tiek jų socialinę-kultūrinę reikšmę istorijos eigoje.

Nuoseklesnis ir platesnis istorinio konteksto pateikimas pritaikomas pagal amžiaus grupes bei nagrinėjamas temas.

Taip pat pateikiama išsamesnė informacija judaizmo visai nežinantiems mokiniams, susiejanti tradicinius mokymus ir šventes su šiuolaikiniu asmens ir visuomenės gyvenimu. Pagrindinis programos akcentas – asmens etinis-moralinis augimas sąryšyje su kitais, bendradarbiavimas ir bendruomeniškumas.

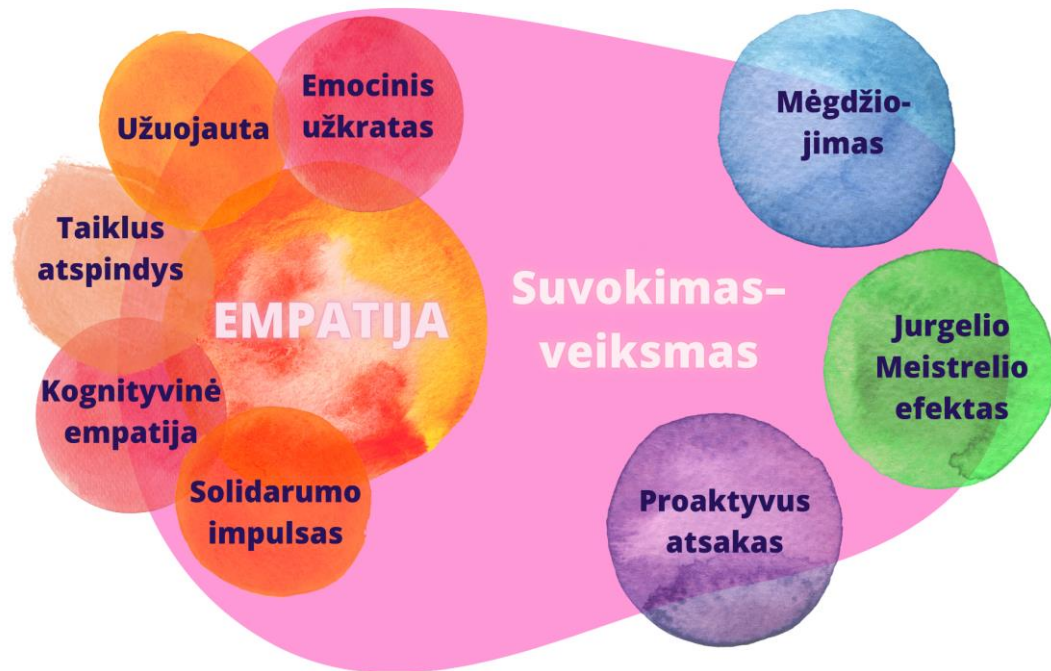
Įvairių kompetencijų ugdymas programoje siejamas su bendra etine „pasaulio taisymo“ (*tikkun ha olam*) orientacija jauno žmogaus gyvenime; religiniai-kultūriniai elementai (šventraščiai, šventės, ritualai) nuosekliai siejami su praktiniais-moraliniais pavydžiais, dilemomis, praktikomis. Priklausomai nuo amžiaus pereinama nuo faktinių žinių lygi jų platesnio interpretavimo pagal *pilpul* metodą (atsakymų į probl. klausimus variantų kėlimo ir svarstymo).

2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus.

2.A. Bendri per išvardintus bruožus formuojama edukacinio proceso rėmai, padedantys ugdyti aukštesnius pasiekimus, įskaitant ypatingų poreikių (taip pat ir gabesnių mokinių) moksleiviams:

- Pro-sociali (empatinė/solidari/konstruktivi) nuostata ir psicho-socialinė terpė;
- Mokinio individualių savybių ir poreikių pripažinimas;
- Kognityvinių, emocinių ir socialinių metodų sąveika ir dermė su mokinių raidos poreikiais ir gyvenimo kontekstu.
- Daugialypis intelektas (mokymasis visais pojūčiais įvairiose situacijose)
- Kūrybiškumas – savarankiškų, originalių ir visuminiu bei kritiniu mąstymu paremtų sprendinių užduotims skatinimas
- Interaktyvumas – nuosekli šiuolaikinių audiovizualinių medijų su interaktyviais elementais panauda .

EMPATIŠKO SUVOKIMO-VEIKSMO PROCESŲ MODELIS

1. paveikslas: Empatijos gebos, suvokimo ir veiklos sąsajų modelis (sud. aut.)

2.B. Metodai:

- Žaidybiniai – socialinių/grupinių ir/ar interaktyvių medijuotų žaidimų naudojamas fizinėje ar virtualioje klasėje
- Tyrinėjimas – su mokymo turiniais susijusių konteksto šaltinių (istorinių, kultūrinių, socialinių) ir tuos turinius iliustruojančių ar demonstruojančių socialinių situacijų, sąveikų stebėjimas, svarstymas, aprašymas atskirų individualių/grupinių užduočių ar projektų rėmuose.
- Integruotos sudėtingos veiklos – *tikkun ha olam* (žr. schemą žemiau) kaip grupinės ir tarp-grupinės proaktyvios veiklos, kuriose tam tinkami dalyko turiniai yra panaudojami prosocialiais tikslais: gamtinės, miesto ir socialinės (žmonių individualių bei grupinių ryšių, pasitikėjimo, bendradarbiavimo) aplinkos įmanomu gerinimu, tvarkymu, atstatymu.
- Euristiniai/diskusiniai:
 - *Pilpul* (argumentuoto įvairių galimų atsakymų į probleminius klausimus svarstymas) ir
 - *Machloket leŠem Šamaim* (ginčas vardan Dangaus) – atvirų klausimų ir priešingų požiūrių formulavimas gerbiant ginčo dalyvius ir ginčo procesą.

2. paveikslas: Pasaulio pataisymo etinis principas judaizme (sud. aut.)

2.C. Priemonės:

- klasės aplinka (baldų mobilumas)
- mokyklos aplinka (pastatas ir kiemas)
- užmokyklinės erdvės (sinagoga, muziejai, kitų religijų kulto objektai, kitos viešos erdvės)
- gamta (kiemas, parkas, miškas)
- mobilieji IKT įrenginiai
- audiovizualiniai įrašai, interaktyvios ir socialinės medijos

2.D. Grįžtamasis ryšys, vertinimas, įsivertinimas

- mokinio tikslų išsikėlimas, suvokimas ir rezultatų refleksija
- nuolatinis įsivertinimas
- individuali mokytojo pagalba mokiniui
- mokinių tarpusavio pagalba
- tėvų ir/ar globėjų įtrauka vertinimo ir refleksijos procesą.

3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė.

Atnaujinant judėjų tikybos programą tarpdalykinė integracija įgyvendinama šiais būdais:

- Judėjų tikybos ir etikos bei žydų tautos istorijos dalykų programos atnaujintos šiuolaikiniam gyvenimui svarbių gebėjimų ugdymui reikalingu turiniu, pavyzdžiui, medijų ir skaitmeninio raštingumo, pilietiškumo, kultūrinio raštingumo, sveikatos raštingumo, žmogaus saugos, viešojo kalbėjimo, bendrosios logikos, emocinio raštingumo bei kt.

- Programų rengėjai numatė galimus tarpdalykinius ryšius, juos prasmingai atskleidė nagrinėdami siūlomas tarpdalykines temas: asmens galios (moraliniai/etiniai bruožai, vertybės bei idealai; prasmės siekis; kritinis mąstymas, kūrybinė vaizduotė, prosocialumas); kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas (kultūros paveldas; gimtoji bei tradicijų kalba; etninė kultūra, vietos kultūrų įvairovė, tradicijų bei kultūros raida, gyvybingumas, istorinė savimonė kaip kolektyvinė atmintis bei užmarštis); darnus vystymasis (sveika gyvensena; lygios galimybės; taikios ir įtraukios bendruomenės, pilietinės-demokratinės visuomenės struktūra bei savikūra, tarpkultūrinis dialogas bei universalios vertybės, demokratinis solidarumas ir tarp-grupinis, tarp-kultūrinis bendradarbiavimas). Išvardintos temos yra parinktos atsižvelgiant į jaunam žmogui aktualius klausimus: santykis su pačiu savimi, prasmės siekis, tautos, demokratinės visuomenės ir valstybės praeitis, dabartis bei ateities vizijos, scenarijai, globalaus pasaulio keliami ekologiniai, socialiniai, politiniai, kultūriniai, ekonominiai iššūkiai.
- Tarpdalykinė integracija galima teminiu pagrindu, ugdant tam tikrus gebėjimus ar jų grupes arba organizuojant bendras veiklas. Prasmingai atskleidus socialinių, humanitarinių mokslų tarpusavio sąsajas ir sąsajas su kitais dalykais skatinamas mokinių kritinis mąstymas ir kūrybiškumas.

Tarpdalykinių temų įgyvendinimo galimybės

Tarpdalykinė tema	Tarpdalykinių temų įgyvendinimo galimybės
1. Gimtoji kalba	Visų klasių ugdymo procese judėjų t. BP kiekvienoje temoje arba terminologiškai arba ir tekstologiškai (žydų kultūros paveldo tekstai, Toros ir Talmudo ištraukos) naudojama hebrajų kalba pagal mokinių amžių ir gebėjimų lygį, reguliariai integruojant pamokas su privalomomis hebrajų k. pamokomis, ypač kalendorinių žydų švenčių progomis.
2. Etninė kultūra	Žydų kalendorinės šventės – Roš haŠana, Jom Kipur, Sukkot, Chanuka, Pesach ir kitos, kassavaitiniai Šabato vakarai mokykloje ir, švenčių progomis religinėje arba kultūrinėje žydų bendruomenėse Vilniuje ar kituose Lietuvos miestuose, tradicinės pilnametystės (bar/bat Micva), bei kiti gyvenimo ciklo papročiai ir apeigos, ypatingų istorinių progų, pvz. Holokausto minėjimų tradicijos yra tiesiogiai, neatskiriama susiję su Lietuvos bei pasaulio žydų etnine kultūra.
2.1. Tradicijos ir papročiai	Šiuolaikinės įtraukiosios ir demokratinės didaktikos metodus panaudojant mokiniai skatinami kūrybiškai, individualiais bei grupiniais projekciniais darbais įsisąvinti bei tiesiogiai dalyvauti kalendorinių, savaitinių ir istorinių progų tradicijose bei paprotingose veiklose, perprasti ir paaiškinti jų prasmę, reikšmę tiek Lietuvos visuomenės, tiek Lietuvos bei pasaulio žydų bendruomenės gyvenimui.
2.2. Etnografiniai regionai	Tiek tiesioginio ugdymo, tiek nepamokinių užduočių ir pažintinių-šviečiamųjų/ugdomųjų išvykų arba virtualių <i>online</i> veiklų pagalba visų amžiaus ir gebėjimų lygių mokiniai pagal judėjų t. BP išsiaiškina Lietuvos žydų – litvakų – kultūros arealo įvairovę buvusios LDK teritorijoje (įskaitant Latvijos, Baltarusijos, Ukrainos kraštus). Akcentuojamas dabartinės Lietuvos Respublikos geografinis arealas, parodant skirtingas

	religingumo, vietos papročių ir tradicijų praktikas Vilniaus ir kituose Lietuvos regionuose.
3. Kultūros paveldas	Judėjų t. BP visų mokinių amžiaus bei gebėjimų lygiuose atitinkamai ugdo esminius tiek tarpkultūrinio raštingumo bei dialogo (pasaulio bei Lietuvos mastu), tiek konkrečiai litvakų bei lietuvių kultūros visuminio išmanymo, erudicijos bei praktinio puoselėjimo (dalyvavimo kultūrinėse veiklose, vertingiausių tradicijų palaikymo bei perdavos) Lietuvos demokratijos kultūrai stiprinti bei plėtoti įgūdžių.
4. Kultūros raida	Mokiniamis pagal jų amžiaus ir gebėjimų lygį tinkamomis didaktinėmis priemonėmis bei veiklomis perteikiami ir paaiškinami pasaulio, Lietuvos bei žydų kultūros skirtinguose istoriniuose-regioniniuose kontekstuose raidos skirtumai tarpusavy bei dabarties kultūrinių praktikų ar nuostatų atžvilgiu.

Dalykų dermė. Šioje Bendrojo ugdymo programoje numatytas ugdymo turinys ir ugdymo pasiekimai per visus koncentrus dera su daile, muzika, istorija, lietuvių kalba, gamtos mokslais, socialinio, pilietinio ugdymo dalykais. Konkrečiai šią dermę su atskirais dalykais galima išreikšti tokia lentele (nediferencijuojant pagal mokinių amžių):

Pasiekimai	Dalykų dermė
A1. Skaito ir komentuoja Tanacho tekstus. A2. Paaiškina Tanacho teksto prasmes. A3. Skaito ir interpretuoja Tanacho istorijas.	Lietuvių, hebrajų, rusų, anglų kalbos Etika ir filosofija, socialinis ir emocinis ugdymas Istorija, etika ir filosofija, pilietinis ugdymas, socialinis ir emocinis ugdymas, pasaulio literatūra, dailė
B1. Nagrinėja D-o apsiareiškimo būdus. B2. Apibūdina maldos reikšmę. B3. Apibūdina Didžiąsias pasaulio religijas ir jas gerbia.	Lietuvių kalba Istorija Socialinis ugdymas
C1. Tyrinėja ir apibūdina Švenčių ir kalendoriaus sąsajas. C2. Nagrinėja Švenčių istorinį kontekstą. C3. Išvardija ir apibūdina Švenčių prasmes.	Lietuvių kalba Muzika. Emocinis ugdymas Dailė
D1. Analizuoja moralės santykį su gyvenimo ciklu.	Pilietiškumo ugdymas, lietuvių kalba Socialinis, emocinis, sveikatos ugdymas Istorija

D2. Įvardija ir apibūdina Maldos namų svarbą.
D3. Apibūdina Judaizmo tradicijas šeimoje.

Gamtos mokslas

4. Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas.

Įgyvendinant judėjų tikybos bendrąją programą įskaitoma ta aplinkybė, kad ženkli dalis mokinių yra dvikalbiai ar trikalbiai ir kad hebrajų kalbos mokymasis bei akademinis vartojimas prasideda nuo pat pirmosios klasės. Dėl to siūloma naudoti Cummins'o kalbinių sąryšių (*language interdependence*) modelį, moksliskai patvirtinamai naudojamą Vakarų Europoje ir Šiaurės Amerikoje daugia-tautėse klasėse su viena pagrindine valstybine kalba jau keturis dešimtmečius (žr. schemą žemiau).

CUMMINS'O KALBINIŲ SĄRYŠIŲ 'LEDKALNIO' MODELIS

Lingvistinės tarpusavio priklausomybės hipotezė, kurią Cummins suformulavo dar 1978, teigia, kad kognityviai reikšmingos pirmosios arba gimtosios kalbos (GK) žinios gali būti veiksmingai naudojamos antrosios, įgyjamos kalbos (ĮK) įsisavinimui ir ypač socialinės panaudos plėtojimui. Vaiko turimos GK žinios ir įgūdžiai tinkamai struktūruotame švietimo procese įgalina ugdyti ĮK naudojimo socialinei-situacinei ir bendrai kultūrinei prasmėdarai gebėjimus. Šių palengvinančių kalbos įtakos aspektų neatskiriama sudedamoji dalis yra ta, kad GK kognityvinio ir socialinio naudojimo gebėjimai jau turi būti pakankamai išplėtoti prieš platesnę ĮK panaudą švietimo aplinkoje – tai reiškia, mūsų dėstomo dalyko atveju, kad ir hebrajų kalbos tekstai, terminija bei frazeologija bei situacinės/kontekstualios panaudos žinios turi atitikti susipažinimo su hebrajų kalba lygį, o dalyko medžiaga savo sudėtingumu ir struktūra turi atitikti tą hebrajų kaip ĮK įsisavinimo lygį.

Nors formaliai vertinant žydų etinės, ir religinės-kultūrinės tradicijų dalyko mokymas(is) yra ašinis procesas, hebrajų kalbos mokymas(is) esmingai pasitarnauja mokinių gilesniam ir kontekstualiam,

situaciškai gilesniam dalyko sąsajoms su mokinių socialine-etine patirtimi, dalyko integruotų ir aukštesnių kompetencijų, ypač tiek kultūrinio, tiek tarp-kultūrinio raštingumo ugdymui ir gilinimui.

Integruotose dalyko lietuvių/hebrajų kalbos mokymosi edukacinėse veiklose būtina taikyti:

1. Lietuvių bei hebrajų šnekamosios bei rašto kalbos situacinės/kontekstualios panaudos skatinimą pagal dalyko turinius, ypač sąsajoje su Tanacho ir Talmudo tekstais;
2. Interpretacines diskusijas dėl hebrajiškų terminų reikšmės bei jų galimos panaudos mokinių socialiniame gyvenime, jų patirčiai paaiškinti bei kultūriniam akiračiui, nuovokai praplėsti;
3. Tiesioginės dalykinių hebraizmų ir jų adekvačių lietuviškų atitikmenų panaudos mokymosi užduotyse bei projektuose tiek individualiai tiek grupėse.

Lietuvių ir hebrajų kalbų dalykinio integravimo mokymosi edukacinėse veiklose svarbu atsižvelgti į tokius veiksnius, kaip klasės ir konkrečių mokinių socio-lingvistinis pasirengimas, tenkantis klasei dalyko turinys, turimų metodikos priemonių įvairovė bei konkretūs klasės bei individualių mokinių gyvenimą rėminantys bendri socialiniai/kultūriniai veiksniai – klasės santykių, mokinių šeimų ryšių, mokyklos bendruomenės vidaus ryšių bei visuomenės situacijos bei dinamika, netolygumai, konfliktai, įtampos, individualių bei grupinių poreikių konsteliacijos.

5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų.

Judėjų tikybos bendrosios programos programoje pateikiamas mokymosi turinys sudaro 70% pilno dalyko ugdomųjų renginių turinio. Likusią turinio dalį mokytojai atskleidžia, eidami į nurodyto turinio konteksto gylį bei interpretuodami jį pagal mokiniams, mokyklos bendruomenei ir visai visuomenei aktualias situacijas, tam pasirinkdami įvairius įmanomus ir konkrečiu atveju tinkamus būdus (projektinės individualios bei grupinės užduotys, pažintinės ekskursijos, dalyvavimas vietos, miesto, kultūrinių bendrijų veiklose, renginiuose, atliktų tyrimų bei įsisavintos kultūrinės medžiagos ir pristatymai, aptarimai, teminiai debatai bei paskaitos ir pan.).

Ypač rekomenduojama:

- a) pažintinės ekskursijos – po po Vilnių, Kauną ir reikšmingesnius štetlus su ryškesne žydų kultūrine praeitimi. Šiuose miestuose lankytinos karaimų gyvenamos vietos, kenesos, svarbūs bendruomenės kultūros centrai. Trakuose be kenesos ir paties miestelio, svarbus lankytinas objektas – S.Šapšalo karaimų tautos muziejus.
- b) socialinė-kultūrinė “biblioteka” (tiesioginė pažintis su konkrečiais gyvais kultūros tradicijų nešiotojais ir kultūrinių grupių atstovais, apsikeitimas pamokomis su karaimų, krikščionių, musulmonų bei kt. tradicinių bei naujų Lietuvoje religijų švietimo įstaigomis bei bendruomenėmis) ir *tikkun ha-olam* intervencijos (grupinė veikla, skirta stiprinti ir gilinti socialinius ryšius bei bendradarbiavimą klasės, mokyklos, miesto ir kultūrinėse bendruomenėse)
- c) *Pil-pul* ir *Machloket lešem haŠamaim* (dalyko ir jo kontekstų svarstymų, debatų) klubai/ užklasinės veiklos.
- d) Holokausto Europoje ir Lietuvoje atminties renginių integraciją, pabrėžiant dabartines pilietinės empatijos, solidarumo ir įvairialypės istorinės atminties, leidžiančios plėtoti pliuralistinę demokratinę Lietuvos kultūrą kūrimą mokinių pagalba.
- e) Kuo dažniau ir produktyviau panaudoti dailės, muzikos, teatro, muziejinius-istorinius ir kinematografo kūrinius bei renginius, kontekstualiai padedančius įsisavinti dalyko turinį.
- f) Vyresnėse klasėse dažniau kviestis akademinių ir specialistų paskaitų susijusiomis su dalyko turiniais temomis bei intensyviau plėtoti debatų bei retorinius gebėjimus integruojant Cumminso metodais hebrajų kalbos gebėjimus ir žinias.

6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.

Ilgalaikių planų pavyzdžiai:

6.1. 1-2 klasės*Pasiekimų sritis A Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida.**Pasiekimas A1 Žino ir geba įvardinti, kas laikomas Toros šaltiniu ir kas perdavė Torą žydams.*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomos kompetencijos pažinti Toros gavimo istoriją, išgryninamos Dievo ir Tautos sąvokos, jų santykis.	Toros ištraukų skaitymas, jų perpasakojimas žodžiu, susipažinimas su svarbiais 'veikiančiais asmenimis (pvz. Mozė, Adomas ir Ieva, Abraomas). Dėmesys skiriamas šaltinių skaitymui, tyrinėjimui ir jų aptarimui, vizualiam atvaizdavimui.

*Pasiekimų sritis B Tikėjimo turinio pažinimas**Pasiekimas B1 Nagrinėja D-o apsireiškimo būdus*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Mokomasi suvokti, jog viskas aplink mane (daiktai, reiškiniai, kūriniai) yra Dievo apraiškos formos, keliami klausimai, kaip aš tai suvokiu? Kaip pažįstu Dievą? Ugdomas svarbus suvokimas, jog aš – Dievo kūrinys. Pabrėžiami skirtumai tarp žinojimo ir tikėjimo.	Šioje temoje svarbiausia, kad vaikas per pokalbius, praktines veiklas atpažintų save kaip Dievo kūrinį, galėtų apibūdinti ir atpažinti supančio pasaulio reiškinius kaip Dievo apraiškos formas. Veiklos gali būti nukreiptos į Dievo apraiškos formų ir Dievo buvimo pažinimo būdus: a) tiesioginis būdas (pastebėti ir įvairiomis formomis įvardinti, užfiksuoti supančio pasaulio, gamtos reiškinius, per kuriuos, manome, kad pasireiškia Dievas); b) per Dievo apsireiškimus pranašams (skaityti jų pasakojimus, užfiksuotus ST); c) aptarti, samprotauti apie tai grupėje, kas pastebėta ar išgirsta/sužinota.

*Pasiekimų sritis C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas**Pasiekimas C1 Įvardija pagrindines žydų kalendoriaus šventes.*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Mokiniai supažindinami su žydų kalendoriumi ir šventėmis, susijusiomis su metų laikais. Mokiniais paaiškinami švenčių pavadinimai ir jų reikšmės ir prasmės hebrajų kalba.	Klasėje mokiniai švenčia Roš Hašana, Chanuka, Pesach šventes su tradicinėmis maldomis ir valgiais. Organizuojama ekskursija į Sinagogą per šventę Jom Kipur.

Pasiekimų sritis D Santykis su visuomene***Pasiekimas D1 Žino, kokie geri darbai daromi per žydiškas šventes.***

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomi empatijos ir atjautos gebėjimai. Mokiniai skatinami daryti gerus darbus, diskutuojama apie jų prasmę asmeniui ir žmonijai.	Vaikams organizuojama ekskursija į Sinagogą, jie supažindinami su dėžute "Cdaka", į kurią dedami pinigai aukoms. Per šventę Purim mokiniai ruošia "Saldžias dovanas" seneliams, nepasiturintiems žmonėms.

Pasiekimų sritis E Judaizmas ir istorija***Pasiekimas E2 Apibūdina Izraelyje gyvenančių tautų kalbas, maldos namus.***

Turinys	Rekomenduojama veikla
Supažindinami su įvairialype Izraelio kultūra, su skirtingomis tautomis, gyvenančiomis Izraelyje, su jų maldos namais, kalba, papročiais.	Mokiniai žiūri virtualius turus po Izraelį, Jeruzalę, kurių metu mato, kaip meldžiasi krikščionys, musulmonai, judėjai. Mokiniais rodomi trumpametražiai filmai hebrajų, arabų, amharų kalbomis.

6.2. 3-4 klasės***Pasiekimų sritis A Šv. Rašto pažinimas kaip asmeninės ugties prielaida******Pasiekimas A2 Apibūdina Toros užrašymo būdus ir paaiškina panašumus ir skirtumus.***

Turinys	Rekomenduojama veikla
Mokiniai supažindinami su įvairiomis toromis - Sinagogoje su ritinio formos Tora, klasėje - su Tora - knyga. Mokiniais pasakojama, kaip kokių įrankių pagalba rašoma Tora, iš kokios medžiagos gaminamas Toros ritinys, kokios Toros rašymo taisyklės.	Ekskursijoje Sinagogoje mokiniai turi galimybę pamatyti Torą, išimtą iš Aron kodeš - Šventos skrynios. Jie gali paliesti auksu siuvinėta Toros įdėklą, gali pamatyti, kaip Rabinas skaito torą, vedžiodamas eilutes specialiu įrankiu. Mokiniai iš popieriaus gamina Toros ritinius

Pasiekimas A3 Interpretuoja dekalogo sandarą ir prasmes

Turinys	Rekomenduojama veikla
Analizuojamos netiesioginės Biblijos tekstų prasmės. Skaitomi pilni Dekalogo tekstai kaip komunikuojantys pranešimai, kaip skatinantys mąstyti, kelti klausimus (kokius? Kaip? Per ką?).	- Panaudojant DDĮ pranešimus ir jų komunikacines intencijas, parengti (pasirinktinai) pranešimą spaudai, reklaminį šūkį, reklaminės kampanijos planą, komunikuojantį piešinį; - Tarp esamų reklamų ar informacinių šūkių rasti tai, kas komunikuoja panašius pranešimus į DDĮ

Pasiekimų sritis B Tikėjimo turinio pažinimas

Pasiekimas B3 Geba paaiškinti, kodėl sunku laikytis 10 D-o įstatymų.

Turinys	Rekomenduojama veikla
Skaitomas pilnas Dekalogo tekstas, ugdomas supratimas apie jų suskirstymą į dvi dalis – svarbu suvokti santykį su Dievu ir santykį su kitais bei savimi. Dekalogas pristatomas kaip Dievo ir žmonijos sąjunga.	Skaityti ir aiškinti Dešimties Dievo įsakymų tekstus. Svarbu atskleisti mokinių gebėjimus skirti dogmas žmogaus ir Dievo santykiui (pirmi keturi įsakymai) ir žmonių tarpusavio ir santykiui su savimi (kiti šeši įsakymai). Diskutuojama, ar 10 D-o įsakymų tinka visoms religijoms, kokiais jų vadovaujamės kasdien, kodėl svarbu ir kodėl sunku jų laikytis. Mokiniai pateikia pavyzdžių iš gyvenimo istorijų, susijusių su 10 D-o įsakymų laikymusi.

Pasiekimų sritis C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas

Pasiekimas C2 Geba palyginti judėjų, krikščionių, musulmonų metų skaičiavimo pradžių.

Turinys	Rekomenduojama veikla

Ugdomas suvokimas apie skirtingų kultūrų kalendoriaus sandarą ir sukūrimo istoriją, apie pasaulio sukūrimo interpretacijas	- mokiniai piešia laiko juostą, meniškai vaizduoja pasaulio sukūrimą pagal judėjų tradicijas - mokiniai diskutuoja apie 7 pasaulio sukūrimo dienų prasmę, jų mokslinio aiškinimo galimybes
--	---

Pasiekimų sritis D Santykis su visuomene

Pasiekimas D1 Paaiškina, kuo skiriasi elgesys skirtingų religijų šventyklose, ir su kuo jis susijęs

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdoma tolerancija įvairovei. Susipažįstama su kitomis religijomis (judaizmas, krikščionybė, islamas). Per kitų tikėjimų bruožų pažinimą ugdoma pagarba kitiems, gebėjimas priimti skirtumus ir kitos tikybos žmones kaip lygius sau, nei geresnius, nei blogesnius.	Kitų tikėjimų pažinimui (šalia tekstų skaitymo ir istorinių žinių, esminių figūrų pažinimo) – apsilankyti kitų tikybų pamokose, ar bažnyčioje, sinagogoje, mečetėje (jei ne Lietuvoje, tai gal kelionės užsienyje metu?). Pastebėti, kas yra kitaip. Nusakyti ar nupiešti. Prisiminti įspūdį.

Pasiekimų sritis E Judaizmas ir istorija

Pasiekimas E1 Žino žydų tautos simbolių atsiradimo istoriją.

Turinys	Rekomenduojama veikla
Mokiniai supažindinami su pagrindiniais Izraelio simboliais - vėliava, herbu, himnu. Supažindinami su Dovydo žvaigždės atsiradimo istorija ir reikšme. Supažindinami su Izraelio himno žodžiais, jų prasme, himno autoriumi, sukūrimo istorija.	Mokiniai iš spalvoto popieriaus gamina Izraelio vėliavas, herbą. Lygina Lietuvos ir Izraelio vėliavas, herbus. Lygina Lietuvos ir Izraelio sostinių herbus.

6.3. 5-6 klasės

Pasiekimų sritis A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

A1 Paaiškina, kodėl Tora kasmet skaitoma iš naujo ir kokia tvarka

Turinys	Rekomenduojama veikla
----------------	------------------------------

Mokiniai supažindinami su Toros skaitymo taisyklėmis, kai per šventę Simchat Tora pabaigiama skaityti Tora ir pradama skaityti iš naujo.	Mokiniai ekskursijos į Sinagogą metu gali stebėti, kaip Rabinas pabaigia skaityti Tora, ir pradeda skaityti iš naujo. Su mokiniais diskutuojama apie tai, kodėl kiekvienais metais Tora skaitoma iš naujo, ir ją njoje iš naujo galima atrasti Kalbama apie analogijas su kitomis knygomis - ką naujo mes galime jose atrasti, skaitydami iš naujo
--	--

Pasiekimų sritis B Tikėjimo turinio pažinimas

Pasiekimas B2 Paaiškina, kokia kolektyvinės maldos prasmė

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomas suvokimas apie maldos pobūdį – asmeninė malda (vienumoje, skaitoma prieš ir po mokslų, valgio, prieš miegą ir kitomis asmeninėmis progomis) ir kolektyvinė malda Sinagogoje (min 10 žmonių, per pamaldas, aptariama jų struktūra).	- aktyvaus mokymosi metu įsiminti vieną asmeninę ir vieną kolektyvinę maldą; - Paskatinti mokinių pokalbį apie pojūčius skaitant asmeninę ir bendrą maldele

Pasiekimų sritis C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas

Pasiekimas C3 Atpažįsta ir geba diskutuoti laisvės tema šventėse

Turinys	Rekomenduojama veikla
Supažindinami su laisvės tema Pesach šventės kontekste.	Mokiniai diskutuoja apie tai, kas yra laisvė, kokia laisvės kaina, kodėl žydai, būdami vergais, ne iš karto sutiko išeiti iš Egipto ir tapti laisvais. Ar šiandiena mes esame laisvi žmonės, kaip mes deriname laisvę ir atsakomybę Pravedamos paralelės su Lietuvos kovotojais iš laisvę

Pasiekimų sritis D Santykis su visuomene

Pasiekimas D1 Nurodo tradicijų, susijusių su vaiko gimimu, asmens mirtimi, ligomis ar pasiekimais prasmę

Turinys	Rekomenduojama veikla
----------------	------------------------------

Susipažįstama su šeimos apeigomis (vaiko gimimas, laidotuvės), su maldaknygių naudojimu per pamaldas	Pasinaudojant nurodyta literatūra ir video medžiaga, dalis mokinių parengia pasakojimą/prezentaciją apie vaiko gimimui skirtas apeigas (apipjaustymą, išpirkimą). Analizuojami skirtumai tarp krikščionių ir judėjų gimimo šventimo tradicijų Analizuojami skirtumai tarp krikščionių ir judėjų laidojimo tradicijų
--	---

Pasiekimų sritis E Judaizmas ir istorija

Pasiekimas E2 Geba paaiškinti pagrindinių simbolių reikšmes

Turinys	Rekomenduojama veikla
Susipažįstama su pagrindiniais judaizmo simboliais, jų interpretacijomis šiuolaikiniame mene	Pasirinktu būdu pavaizduoti judaizmo simbolius - Dovydo žvaigždę, chamsą, menorą, liūtą ir t.t. (piešiant, spalvomis, grafiškai, žodžiais, raidėmis, kokiais nors simboliais ar pan.)

6.4. 7-8 klasės

Pasiekimų sritis A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Pasiekimas A2 Gretina istorinius ir biblinius įvykius, žino jų geografinį ir istorinį kontekstą.

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomas gebėjimas analizuoti Toros tekstus, priimant juos kaip istorinius, randant juose geografinius komponentus	Remdamiesi Toros teksto ištraukomis mokiniai piešia žemėlapius, įvardindami Toroje nurodytas vietas ir lygindami su šiuolaikine geografija. Remdamiesi Toros teksto ištraukomis, mokiniai piešia chronologinę juostą ir palygina ją su šiuolaikiniais istoriniais įvykiais

Pasiekimų sritis B Tikėjimo turinio pažinimas

Pasiekimas B1 D-vo priesakų turinį ir susijusius klausimus geba sieti su asmeniniu gyvenimu.

Turinys	Rekomenduojama veikla
Keliami klausimai ir diskutuojama temomis - kokias Dievo savybes turi įkūnyti žmogus? Kodėl žmogus atsakingas Dievui?	Veikla turi būti skirta šių Dievo savybių suvokimui – Dievas kūrėjas, Vienatinis (Vienintelis) Dievas, Tobulas, Visavaldantis, Amžinas, Bekūnis, Nesikeičiantis, Visažinantis, Visur esantis, Visagalis, Išmintingas, Teisingas, Šventas, Visiems linkintis gėrio. Rekomenduojama žiūrėti meninį/dokumentinį filmą ar iš perskaitytos knygos (literatūros kursas) nurodyti, kokiose situacijose ir kaip pasireiškė žmonių savybės, siekiančios atliepti dieviškai kokybei.

Pasiekimų sritis C. Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas

Pasiekimas C1. Paaiškina, žydiškų vardų suteikimo reikšmes ir prasmes

Turinys	Rekomenduojama veikla
Susipažįstama su žydiškų vardų įvairove, jų kilme, analogais jidiš ir hebrajų kalbomis, vardų suteikimo tradicijomis	Mokiniai renka informaciją apie savo vardo davimo istoriją, vardo reikšmę, prasmę. Lygina lietuviškus ir žydiškus vardus. Lygina krikščionių ir judėjų vardų suteikimo tradicijas

Pasiekimų sritis D Santykis su visuomene

Pasiekimas D1 Geba paaiškinti, kaip artimieji turi elgtis švenčių ir ypatingų gyvenimo progų metu

Turinys	Rekomenduojama veikla
---------	-----------------------

Ugdomos esminės šeimos vertybės, susipažinama su jomis, analizuojama, ką reiškia jomis sekti, ką reiškia būti žydu. Siekiama suvokti, kuo svarbus, naudingas buvimas bendruomenėje, šeimoje? Aptariamos tradicinės žydų šeimos vertybės.	- iš literatūrinių kūrinių (Šolomo Aleichemo, G. Kanovičiaus), meno kūrinių (M. Šagalo, Moritz Daniel Oppenheim. M. Gertler) išrinkti tekstus, piešinius, aprašančius, vaizduojančius tradicines šeimos vertybes, juos pristatyti; - susitarti su žydų bendruomene ir pagal galimybę aplankyti vieną ar kelias žydų šeimas, kurios pasidalintų savo buvimo žydu patirtimi. Išgirstus pasakojimus perteikti kitiems – rašinio pavidalu, ar tweeter žinute, ar trumpu pasakojimu žodžiu.
--	---

Pasiekimų sritis E Judaizmas ir istorija***Pasiekimas E2 Paaiškina judaizmo išlikimo strategijos ne-judaistinėse aplinkose.***

Turinys	Rekomenduojama veikla
Supažindinami su Galuto sąvoka, su istoriniais įvykiais, turėjusiais įtakos žydų pasklidimu po pasaulį. Analizuojami faktoriai, lėmę judėjų tradicijų išsaugojimą svetimoje kultūrinėje ir socialinėje aplinkoje.	Diskutuojama apie skirtingų tautų susiliejamą, apie šiuolaikinį Pasaulį be ribų, apie savo tradicijų išsaugojimo svarbą. Mokiniai žiūri filmą “Shtisel”, analizuoja judėjų bendruomenės uždarmo, atsiribojimo nuo aplinkinio pasaulio temą

6.5. 9-10 ir I-II gimnazijos klasės***Pasiekimų sritis A Šventojo Rašto (ST) pažinimas******Pasiekimas A3 Interpretuoja dekalogo sandarą ir prasmes***

Turinys	Rekomenduojama veikla
----------------	------------------------------

Analizuojamos netiesioginės Biblijos tekstų prasmės. Skaitomi pilni Dekalogo tekstai kaip komunikuojantys pranešimai, kaip skatinantys mąstyti, kelti klausimus (kokius? Kaip? Per ką?).	- Panaudojant DDI pranešimus ir jų komunikacines intencijas, parengti (pasirinktinai) pranešimą spaudai, reklaminį šūkį, reklaminės kampanijos planą, komunikuojantį piešinį; - Tarp esamų reklamų ar informacinių šūkių rasti tai, kas komunikuoja panašius pranešimus į DDI
--	--

Pasiekimų sritis B Tikėjimo turinio pažinimas

Pasiekimas B3 Suvokia save, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su Juo

Turinys	Rekomenduojama veikla
Diskutuojama proto ir tikėjimo priešpastatymo klausimais bei apie tikėjimo reikšmingumą.	Rasti lietuvių ar užsienio literatūros, filosofijos darbų, kuriuose gvildinama tikėjimo ir jo santykio su racionali protu tema; parengti trumpą kelių idėjų pristatymą ir jį aptarti; laisva diskusija nuomonėms išsakyti su argumentais.

Pasiekimų sritis C Bendruomenė ir liturgija

Pasiekimas C2 Per maldą bendrauja su Dievu

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomas supratimas apie improvizuotą maldą. Svarstoma, kaip galėtų pasireikšti improvizuota malda.	- Diskusija, kodėl aš mėgstu šią maldą; - Sukurti/suimprovizuoti maldą (šlovinančią, dėkojančią arba prašymo); - Pasikeitimas nuomonėmis apie girdėtas/matytas maldas.

Pasiekimų sritis D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis

Pasiekimas D1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir bendruomenėje

Turinys	Rekomenduojama veikla
----------------	------------------------------

Svarstoma, kas yra veikla bendruomenės labui, kaip pavieniai žmonės prisideda kuriant istoriją? Diskutuojama klausimais kaip įsivaizduoju savo tolesnį gyvenimą bendruomenėje? kaip įsivaizduoju savo tautos istoriją ateityje?	- Pasakojimas „Mano bendruomenė (nebūtinai karaimų)“ (kokia ji, ką veikiu, kas yra darbas jos labui); - Rašinys „Kaip matau karaimų tautą po 100 metų“ - Pasikviesti kelis karaimų bendruomenės atstovus diskusijai apie bendruomenės ateitį į mokyklą, sugalvoti klausimų svečiams; - Rasti pasaulio istorijoje asmenybių, kurios sugebėjo įtakoti istorijos eigą, įvykius, sėkmę (parengti pristatymą ar referatą ar rašinį); - rašinys „Kaip aš galiu/noriu paveikti visuomenę?“ (tema abstrakti, bet ji gali būti ir susiaurinta į karaimišką perspektyvą)
--	--

Ilgalaikių planų pavyzdžiai

Pradinis ugdymas 1 klasė

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais? Mokiniai supažindinami su judėjų tikybos programa, 1 klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2.	24.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys: 24.1.1. Toros gavimas. Kaip ir dėl ko ir kur žydai gavo Torą? Kuo Sinajaus kalnas skiriasi nuo kitų kalnų? 24.1.2. Kaip skaitomi šventi tekstai. Kuo malda skiriasi nuo įprasto pasakojimo? Ar galima Torą dainuoti? 24.1.3. Visi žmonės – D-o vaikai. Kas yra Nojaus priesakai? Kuo įpareigoja ir kaip praktikuojami 10 Įsakymų? Kaip žmonės parodo, kad jie yra žydai (dėvima atributika). Kuo skiriasi įvairių tikėjimų žmonės vieni nuo kitų.	5
3.	24.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 24.2.1. Pasaulio sukūrimas. Kaip D-as sukūrė pasaulį? Kas buvo pirmieji žmonės? Kas nutiko pirmiesiems žmonėms rojuje? 24.2.2. D-as kalba su žmonėmis. Kas padeda Mozei išvaduoti žydus iš Egipto? Kas yra pranašai (neviim) ir jų pranašystės? Kas padeda Makabėjams laimėti prieš graikus? 24.2.3. Esame skirtingi. Kas atsitiktų, jeigu visi būtume vienodi (išoriniai ir vidiniai skirtumai). Kaip susidraugaučiau	5

	su kitokiu (tolerancija ir kitokio asmens priėmimas). Ar yra kitas toks pat kaip aš (kiekvieno asmens unikalumas).	
4.	24.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys: 24.3.1. Žydų kalendoriaus sandara. Kada žydų kalendorinių metų pradžia? Kaip žydai ruošiasi Naujiems metams? 24.3.2. Žydų tautos kalbos. Kokiomis kalbomis kalba žydai pasaulyje (hebrajų k., jidiš k., ladino k.); Kokiomis kalbomis kalba žydai Lietuvoje (hebrajų k., jidiš k.) 22.3.3. Žydų šventės. Kokios apeigos yra vykdomos per Roš Hašana, Chanuka, Pesach šventės? Kokias maldas sako per pagrindines šventes?	5
5.	24.4. Santykis su visuomene mokymosi turinys: 24.4.1. Moralės normos. Kas yra geri ir blogi darbai (Jom Kipur šventė). Kaip galiu padėti kitiems (cdaka, saldžios dovanos). 24.4.2. Buvimas Sinagogoje. Kaip turiu elgtis Sinagogoje? Kas yra Rabinas, kokius drabužius jis dėvi, kokios jo pareigos Sinagogoje? Ką dėvi Sinagogos lankytojai – ką reiškia kipos, tsitsit, talit? 24.4.3. Santykiai šeimoje. Kokios mano ir kitų šeimos narių pareigos? Kaip suprantu šeimą? Kas man joje svarbu?	5
6.	24.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 24.5.1. Istorinis švenčių kontekstas. Kas pagrindiniai švenčių istorijų veikėjai? Kur vyksta šventės istorija? 24.5.2. Izraelio valstybė. Izraelio gyventojai (skirtingos tautos). Izraelio klimatas, flora ir fauna. 24.5.3. Pasaulio sukūrimas. Ką D-as sukūrė per 6 dienas? Ką veikė 7-tą dieną?	4
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	9
	Viso:	35

2 klasė

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su su judėjų tikybos programa, 2 klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2.	25.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys: 25.1.1. Toros gavimas. Kaip judėjai ruošėsi gauti Torą? Kaip jie priėmė Torą ir ko prireikė Torai tapti judėjų gyvenimo pagrindu? Kaip šiais laikais švenčiamas Toros gavimas? 25.1.2. Šventųjų tekstų skaitymas. Kaip elgiamės skaitydami šventąjį tekstą? Kaip reikia nusiteikti? Kokie D-o vardai Toroje?	5

	25.1.3. Visi žmonės – D-o vaikai Kaip parodyti, kad tu tiki D-u? Kur meldžiasi žydai? Kas yra 613 priesakų (mitzvot) ir kaip jų laikomasi kasdienybėje?	
3.	25.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 25.2.1. Pasaulio sukūrimas. Kas yra kūrėjas ir kas yra kūrinys? (D-o kūryba ir žmogaus kūryba). 25.2.2. Viskas aplink mane (daiktai, reiškiniai, kūriniai) yra D-o apraiškos formos; kaip aš tai suvokiu? D-o pažinimo būdai. Ką reiškia pasaulio pataisymo – hebr. tikun ha olam – sąvoka? 25.2.3. D-as kalba su žmonėmis. Kodėl turiu atsiprašyti D-o ir žmonių per Jom Kipur šventę? Ką D-as kalbėjo žydams per Šavuot šventę? Kokios svarbiausios pranašystės ir kodėl pranašų laikai baigėsi? 25.2.4. Esame skirtingi. Kuo aš kaip asmuo ir mano artima aplinka esame ypatingi, o kuo panašūs į kitus (tarpusavio sąryšių ir priklausomybės daugiatautėje kultūroje su dauguma ir mažumomis supratimo, priėmimo ir puoselėjimo klausimas). Ar įmanoma nusipirkti talentą (talentai, gabumai). 25.2.5. Kodėl ir kaip asmens gyvenimas yra asmeninis takas (Derech) ir darbas (Avoda)?	5
4.	25.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys: 25.3.1. Žydų kalendoriaus sandara. Kuo žydų kalendorius skiriasi nuo Grigaliaus? Kokie žydų kalendoriaus mėnesiai? 25.3.2. Žydų tautos kalbos. Kokia kalba žydai meldžiasi? Iš kur kilo hebrajų kalba? Kuo svarbi aramėjų kalba? 25.3.3. Žydų šventės. Kokia apeigų, vykdomų per Roš Hašana, Chanuką, Pesach prasmė? Kuo Šabatas skiriasi nuo kitų švenčių (yamim tovim)? Kaip aš namie švenčiu šventes?	5
5.	25.4. Santykis su visuomene. Mokymosi turinys: 25.4.1. Moralės normos. Kaip galiu atsiprašyti už blogus darbus? (Jom Kipur šventė) Kuo galiu padėti žmonėms, kuriuos nuskriaudžiau? Ką reiškia maloningumas (chesed)? Kas žydo gyvenime yra atsakomybė Kūrėjui ir kitiems žmonėms (tešuva)? 25.4.2. Buvimas sinagogoje. Kur sinagogoje meldžiasi vyrai ir moterys? Kur saugoma Tora? 25.4.3. Kur Tora skaitoma? Kaip Tora pagerbiama pamaldų metu? 25.4.4. Santykiai šeimoje. Kaip suprantu bendruomenę? Kas man joje svarbu? Koks skirtumas tarp santykių šeimoje ir visuomenėje, žydų tautoje, tarp visų pasaulio žmonių?	5
6.	25.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 25.5.1. Istorinis švenčių kontekstas. Koks istorinis šventės pagrindas? Istorinio šventės įvykio laikas. 25.5.2. Izraelio valstybė. Kokie didžiausi Izraelio miestai? Kuo skiriasi Izraelio ir Lietuvos flora, fauna, geografija?	4

	25.5.3. Žmonijos sukūrimas. Adomo ir Ievos istorija. Kas yra Rojus?	
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	9
	Viso:	35

3 klasės

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su su judėjų tikybos programa, 3 klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2.	26.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys: 26.1.1. Tora — ypatinga knyga. Kuo išsiskiria Tora iš kitų senųjų ir šiuolaikinių knygų, tekstų (išoriniai požymiai, turinio ypatybės ir svarba, pagarbos santykis). 26.1.2. Toros teksto grafiniai ypatumai. Kaip suskirstytas Toros tekstas (paragrafai, eilutės)? Ką reiškia skaičiai Toros teste? 26.1.3. Raktinės Toros istorijos. Kaip buvo sukurtas pasaulis? Kas buvo žydų protėviai ir kuo jie svarbūs?	5
3.	26.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 26.2.1. D-o vaidmuo. Pasaulio sukūrimas – kaip ir kokios gyvos būtybės buvo sukurtos? Ką aš norėčiau sukurti ir ką kurčiau kitaip D-vo vietoje? Koks aš būčiau D-vas? 26.2.2. Maldos paskirtis. Kokių būna maldų (asmeninė malda (vienumoje) ir bendruomeninė malda (minjanas 10 žmonių))? Kuo ypatingos Šabato maldos? 26.2.3. Dešimt DĮ. Pagrindinės Dekalogo tiesos, paliepiami su pavaizdavimu, kas gerai ir kas blogai. Kaip paprasčiausiai galima taikyti Dekalogą kasdienybėje?	5
4.	26.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys: 26.3.1. Judėjų kalendorius. Kokių metų laiku švenčiama Roš Hašana, Chanuka, Pesach? 26.3.2. Kaip rašoma data pagal judėjų kalendorių? 26.3.3. Rašmenys. Kas yra gematrija? Kokią prasmę turi šventėse naudojami terminai (roš, amen, baruch, šalom, sela)? 26.3.4. Šventės ir jų tradicijos. Kokius patiekalus valgome per pagrindines žydų šventes? 26.3.5. Kas turi būti padengta ant stalo per pagrindines žydų šventes?	5
5.	26.4. Santykis su visuomene. Mokymosi turinys: 26.4.1. Pažintis su kitomis religijomis. Kodėl visų religijų maldos namai skiriasi (religijų įvairovė, skirtumai, maldos namai, simboliai, pagarba)? Kokie yra skirtingų religijų šventikai? 26.4.2. Žydų ir kitų tautų maldos namai. Kas buvo ir gali būti žydų Šventykla? Kuo sinagoga skiriasi nuo Šventyklos,	5

	bažnyčios, cerkvės, ir mečetės ar budistų šventyklos? Kaip reikia elgtis sinagogoje? 26.4.3. Kokios būna šeimos. Kuo skiriasi judėjų šeimos nuo kitų religijų ir kultūrinių tradicijų šeimų? 26.4.4. Kokie santykiai tarp kartų būna ir turėtų būti šeimose?	
6.	26.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 26.5.1. Ką judaizmas moko apie pasaulį ir žmoniją? Į kokius žydų ir žmonijos gyvenimo klausimus atsako Tora? Kuo Toros istorijos skiriasi nuo mokslo ir istorijos? 26.5.2. Žydų tautos simboliai. Dovydo skydas. Tora ir Šventykla. Menoros simbolis. Vėliava. Himnas. Herbas. 26.5.3. Žydų tautos istorija. Senosios istorinės asmenybės. Patriarchai ir pranašai. Karaliai ir reformatoriai. Garsiausi rabinai ir išminčiai (iki Haskalos).	4
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	9
	Viso:	35

4 klasė

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su su judėjų tikybos programa, 4 klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2.	27.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys: 27.1.1. Tora – ypatinga knyga. Kokia kalba parašyta Tora (kalbų skirtumai, senoji hebrajų kalba)? 27.1.2. Kuo skiriasi Toros knyga nuo Toros ritinio? 27.1.3. Toros teksto grafiniai ypatumai. Kuo skiriasi Toros rašmenys nuo modernios hebrajų kalbos, kaip ir kiek jie keitėsi? Koks Toros teksto dalių skirstymas žydų metuose? 27.1.4. Raktinės Toros istorijos. Kaip žydai tapo tauta? Kokia Abraomo ir Mozės reikšmė žydų tautai?	5
3.	27.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 27.2.1. D-o vaidmuo. Kodėl judaizme negalima D-o vaizduoti ir tarti jo vardo? Kas man yra D-as ir kaip aš jį patiriu? 27.2.2. Maldos paskirtis. Kokios būna asmeninės maldos? Kodėl žmonės meldžiasi ir ko jie gali prašyti D-o? Kas yra nusiteikimas melstis (kavana)? 27.2.3. Dešimt DĮ. Pilni Dešimt DĮ tekstai, jų suskirstymas į dvi dalis – santykis su D-u ir santykis su kitais bei savimi? Kodėl sunku laikytis DĮ, kokie pagrindiniai sunkumai?	5
4.	27.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys: 27.3.1. Judėjų kalendorius. Kodėl žydai švenčia šventes tam tikru metų laiku? Kodėl Jom Kipur laikoma svarbiausia metų	5

	švente? Nuo kokių įvykių skaičiuojami metai pagal judėjų, Grigaliaus ir musulmonų kalendorius? 27.3.2. D-o priesakai. Kodėl D-as liepė švęsti Šabatą? Kas yra micva ir kiek jų yra? Kodėl ir kaip reikia vykdyti micvot (priesakus)? 27.3.3. Šventės ir jų tradicijos. Žydų švenčių žaidimai ir jų istorinė kilmė. Kuo panašios ir kuo skiriasi Pesach ir Velykos? Kuo panašūs ir kuo skiriasi Jom Kipur ir krikščioniškos atleidų šventės?	
5.	27.4. Santykis su visuomene. Mokymosi turinys: 27.4.1. Pažintis su kitomis religijomis. Kas vienija visus žydus? Kuo skiriasi monoteistinės ir politeistinės religijos? 27.4.2. Žydų maldos namai. Kokia sinagogos, bažnyčios, cerkvės, mečetės, budistų šventyklos simbolika? Kuo skiriasi rabinas kuo kitų religijų vadovų ir patarnautojų? 27.4.3. Kokios būna šeimos. Šeimos narių vaidmenys (patriarchatas, matriarchatas). 27.4.4. Kaip išreiškiama pagarba kitiems šeimos nariams? Kokie būna ir kaip geriausiai sprendžiami nesutarimai, konfliktai šeimose?	5
6.	27.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 27.5.1. Kuo judaizmo mokymas skiriasi nuo modernaus mokslo ir kuo papildo jį? Dėl ko ir kaip radosi modernus mokslas ir Apšvieta? Kokia buvo žydų Apšvieta (Haskala) ir ko mokė Vilniaus Gaonas? Dėl ko buvo pašalintas iš savo bendruomenės Baruchas Spinoza ir ką tai reiškia dabar? 27.5.2. Žydų valstybės ir tautos simboliai. Vėliava. Himnas. Herbas. Dovydo žvaigždė. Vėliavos fonas. Menoros simbolis. 27.5.3. Žydų tautos istorinės asmenybės. Vilniaus Gaonas, Baruchas Spinoza, Rabinas Salanteris, Mozė Hesas ir Teodoras Hercelis, Zygmundas Froidas ir Liudvikas Zamenhofas.	4
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	9
	Viso:	35

Pagrindinis ugdymas:
5 klasė

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su judėjų tikybos programa, 5 klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2.	28.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys: 28.1.1. Senojo Testamento struktūra. Tora anksčiau ir dabar (pergamentas, popirusas, Tora vaizduojamajame mene, spausdinta knyga, suskaitmeninta Tora). Kodėl Tora skaitoma kasmet iš naujo?	5

	28.1.2. ST teksto pažinimas. Kaip aš jaučiuosi skaitydamas Torą ir kitas Tanacho dalis? Ką man asmeniškai kalba Toros tekstai? 28.1.3. Judaizmas iki Toros. Koks būtų Abraomo ir Mozės pokalbis? Kokia buvo Mozės misija?	
3.	28.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 28.2.1. D-as pristato save. Koks yra judaizmo D-as? Kaip Das pasirodo? Pranašų vaizduojamas D-vs. 28.2.2. Kodėl žmonės meldžiasi. Ar pasimeldus kas nors pasikeičia? Kodėl vyrai meldžiasi pirmame sinagogos aukšte, o moterys – antrame? 28.2.3. Didžiosios pasaulio religijos. (judaizmas, krikščionybė, islamas, budizmas, hinduizmas). Pagrindinė didžiųjų pasaulio religijų simbolika.	5
4.	28.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys: 28.3.1. Metų ciklas. Judėjų kalendoriaus ypatumai ir struktūra. Rudens šventės ir jų sąsajos su kalendoriumi (Roš Hašana, Jom Kipur, Sukot, Simchat Tora). 28.3.2. Švenčių istorinis kontekstas. Koks rudens švenčių kontekstas (Kainas ir Abelis, Pasaulinis tvanas, Babelio bokštas, Abraomas, Izaokas, Jokūbas, 12 Jokūbo sūnų, Juozapas ir Jokūbo namai). 28.3.3. Švenčių prasmės ir šventimas. Kokios rudens švenčių prasmės? Jų sąsajos su Pasaulio sukūrimu (Adomas ir Ieva).	5
5.	28.4. Santykis su visuomene. Mokymosi turinys: 28.4.2. Šeimos sukūrimas. Tradicinė žydų šeima. Šeimos sukūrimo įstatymai (leidžiamos ir draudžiamos santuokos, amžius, kada galima tuoktis). 28.4.3. Dekalogas kaip gyvenimo gairės. Kodėl D-ui svarbu, kaip aš gyvenu? Kokius įsakymus mums davė D-as (Dekalogas kaip kelrodis Am Israel ir asmens gyvenime, jo reikšmė žmonijai).	5
6.	28.5. Judaizmo sąsają su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 28.5.1. Dešimt D–vo Įsakymų, Dekalogas. Dėl ko dauguma mums žinomų visuomenių turi religines kultūras, institucijas ir praktikas? Kuo išsiskyrė žydų religinė tradicija nuo kitų regiono tradicijų? 28.5.2. Izraelio Valstybės simboliai. Ką simbolizuoja menora ir Dovydo skydas / žvaigždė? 28.5.3. Lietuvos valstybinės ir tautinės simbolikos reikšmė, jos skirtumai nuo izraelietiškos. 28.5.4. Ankstyviausia žydų tautos istorija. Kokie svarbiausi Pradžios knygos ir patriarchų istorijų siužetai? Kuo šios istorijos skiriasi nuo kitų bronzos / geležies amžiaus Artimųjų Rytų kultūrų?	4
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	11

	Viso:	37
--	--------------	----

6 klasė

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su su judėjų tikybos programa, 6 klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2.	29.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys 29.1.1. Tanacho struktūra. Iš kokių dalių susideda ST (kuo jos skiriasi). Kuo struktūriškai skiriasi Tanachas nuo krikščionių Biblijos ir musulmonų Korano? 29.1.2. Tanacho teksto pažinimas. Kokiais būdais interpretuojame Toros tekstus? Kuo skiriasi Toroje aprašyti įvykiai nuo kituose literatūriniuose ir istoriniuose tekstuose aprašytų? 29.1.3. Judaizmas iki Toros. Kuo svarbūs Abraomas ir Mozė? Kodėl pasirinktas būtent Mozė?	5
3.	29.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 29.2.1. D–as pristato save. Ar Das priima atsakomybę už savo tautą? Kaip suprasti D–vo valią? Koks šiuolaikinio mokslo ir netikinčių žmonių (ateistų, agnostikų) požiūris į Dvą ir religijas? 29.2.2. Kodėl žmonės meldžiasi. Kada žmonės kreipiasi į D–vą? Kolektyvinės maldos prasmė. 29.2.3. Didžiosios pasaulio religijos. Kodėl yra tiek daug religijų (igimtas D–o troškimas). Kuo tiki kitų religijų atstovai (pagrindiniai didžiųjų pasaulio religijų principai).	5
4.	29.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys: 29.3.1. Metų ciklas. Kokie judėjų kalendoriaus ypatumai ir struktūra? Pavasario šventės ir jų sąsajos su kalendoriumi (Purim, Pesach, Šavuot). 29.3.2. Švenčių istorinis kontekstas. Pavasario švenčių istorinis kontekstas (žydai Egipte – nuo laisvės prie vergovės, išėjimas iš Egipto (Pesach šventės tradicijos, Omerio skaičiavimas, Toros dovanojimas, Šavuot, pagonybė ir monoteizmas)). 29.3.3. Švenčių prasmės ir šventimas. Kokios pavasario švenčių prasmės? Sąsajos su laisvės tema (nuo vergovės prie laisvės).	5
5.	29.4. Santykis su visuomene. Mokymosi turinys: 29.4.1. Gimimas. Kuo ypatingas pirmagimio statusas? Vardo suteikimo tradicija berniukui ir mergaitei. Kodėl egzistuoja dviejų vardų suteikimo tradicija? 29.4.2. Šeimos sukūrimas. Kas yra Ktuba? Kaip išrenkama vestuvių data? Kokia šventės tvarka (7 palaiminimai).	5

	29.4.3. Dekalogas kaip gyvenimo gairės. Kaip žinoti, ar elgiusi gerai, ar blogai (sąžinė, vidinis balsas). Nuo ko mus saugo D-o įsakymai (įsakymai kaip gyvenimo taisyklės; kokie yra dvasiniai pavojai, pagundos).	
6.	29.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 29.5.1. Judaizmo istorinė raida. Kokius žmonių poreikius religijos tenkina? Kokia buvo bendra judaizmo raida Artimųjų Rytų regiono kontekste? 29.5.2. Izraelio valstybės simboliai. Kaip atsirado tautas, valstybes, religijas nusakantys simboliai? Kuo skiriasi modernių tautų simbolika nuo tradicinių, senesnių kultūrų? 29.5.3. Ankstyviausia žydų tautos istorija. Kas yra bronzos amžiaus kolapsas ir kas pasikeitė regiono religinėse tradicijose geležies amžiuje? Kuriuos siužetus ir asmenis Toros istorijose archeologai gali patvirtinti?	4
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	11
	Viso:	37

7 klasė

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su judėjų tikybos programa, 7 klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2.	30.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys: 30.1.1. Toros pažinimo pradmenys. Tora kaip palikimas ne vien žydams. Pagrindiniai Toros, Talmudo ir krikščionių literatūros skirtumai. 30.1.2. Tora ir istorija. Toros ir pasaulio istorijos sąsajos (hetitai, Egiptas, Babilonas, Asirija, Persija, Romos imperija ir t.t.). Kuo skiriasi Toros pranašas nuo rabino, nuo šiuolaikinių dvasininkų ar religinių mokytojų? Ar pranašai dabar būtų laikomi psichikos ligoniais? 30.1.3. Sendoros istorija Toros panoramoje. Kaip Išėjimo iš Egipto istoriją papasakotų Nacionalinė geografija (chronologinė seka: protėviai, išėjimas, teisėjai, karaliai, pranašai, tremtis).	5
3.	30.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 30.2.1. D-o apsireiškimas. Kaip Toros istorijose apsireiškia D-vas? Ar lengva tikėti D-vo apsireiškimu šiuolaikiniam žmogui? 30.2.2. D-o ir žmogaus dialogas ST. Kokie yra maldos pavyzdžiai ST? Kokiomis aplinkybėmis istorijų veikėjai meldėsi D-ui?	5

	30.2.3. Judaizmo religijos istorinis kontekstas. Kodėl judaizmas tapo “rabinistinis” ir ką tai reiškia? Kuo skiriasi Hilelio ir Šamajaus požiūris į tapimą / buvimą žydu?	
4.	30.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys: 30.3.1. Priedermių vaidmuo. Kokia yra priedermių (micvot) klasifikacija? Kaip priedermės lemia žmonių santykius? Ar Toros mokymasis yra didžiausia žydų tautos vertybė? 30.3.2. Judaizmas ir kasdienybė. Kokia yra kasdienė religinė praktika (košerinis maistas, rankų plovimas, mezuza, šabato ir švenčių žvakių degimas, drabužiai). 30.3.3. Šventės pagal Torą. Kokia Jeruzalės šventyklos istorija? (šventykla – žydų dvasinis centras, šventykla ir žydų metų gyvenimo ciklas, pirmoji ir antroji šventykla, šventyklos sugriovimas ir atstatymas, prisiminimas apie sugriautą šventyklą (9 Avo). Kokia Chanukos istorija (šventės istorija, helenizavimas, Chanukos tradicijos, tradicinė chanukos virtuvė, moters vaidmuo žydų tradicijoje (Chana ir jos sūnūs).	5
5.	30.4. Santykis su visuomene. Mokymosi turinys: 30.4.1. Gyvųjų įsipareigojimas. Koks judaizmo požiūris į gyvenimą ir mirtį? Kokios pagrindinės laidotuvių tradicijos? Kuo jos skiriasi nuo krikščioniškų ir kitų nežydiškų, dabar praktikuojamų Lietuvoje? 30.4.2. Bendra maldos samprata. Kaip pasiekama ir kas yra kavana? Kokios būna kasdienės ir švenčių maldos, kaip sudarytas sidūras (maldynas)? 30.4.3. Herojiški tikėjimo pavyzdžiai. Ar lengva išlikti ištikimam D-vui ribinėse situacijose? Icchako, Jobo, Danieliaus, Jehudos Makabi atvejai.	5
6.	30.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 30.5.1. Monoteizmo atsiradimas. Kuo skiriasi monoteizmas nuo politeizmo? Kokios buvo Egipto, hetitų ir Kanaano politeistinės religijos iki judėjų monoteizmo atsiradimo? Mošė Rabeinu, išėjimas iš Egipto ir Toros gavimas – ką sako Tora ir ką sako archeologai? 30.5.2. Monoteistinių religijų skirtumai. Vienas ar skirtingi apreiškimai? Kuo skiriasi judaizmo, krikščionybės ir islamo požiūris į pranašystes, mesijškumą bei istorijos pabaigą? 28.5.3. Galuto pradžia. Galutas iki 2-os Šventyklos sugriovimo. Aleksandrijos bendruomenė.	4
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	11
	Viso:	37

8 klasė

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais?	1

	Supažindinimas su judėjų tikybos programa, 8 klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	
2.	31.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys: 31.1.1. Toros pažinimo pradmenys. Koks istorikų ir archeologų požiūris į Toros istorijas? Žmogaus santykis su D-vu Toroje (Tora kaip apreiškimo tekstas, gematrija, D-vo ir žmogaus dialogas). 31.1.2. Tora ir istorija. Kuo istorijos vadovėlis skiriasi nuo pranašų literatūros (pranašų knygos Ozėjas, Jirmijahū, Amosas, Ješajahū – istorinių situacijų aiškinimas ir raginimas atsiliesti į D-vo kvietimą). Ką reikėtų klausytis ir išgirsti D-vą šiandien? Ar tai įmanoma? Ar mes galime klausytis vienas kito? 31.1.3. Sendoros istorija Toros panoramoje. Ką Toroje suprasti pažodžiui, o ką ne (simboliai ir perkeltinė reikšmės, pvz., atpirkimo ožys, Babelio bokštas, Noacho laivas, Sodoma ir Gomora, išmintingas kaip Šlomo, Icchako auka ir avinas).	5
3.	31.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 31.2.1. D-o apsireiškimas. Kas atsitinka, kai mirštame? Ar ir mūsų laukia gyvenimas po mirties? 31.2.2. D-o ir žmogaus dialogas ST. Kuo skiriasi pokalbis su žmogumi ir malda D-ui? Kuo skiriasi judaizmo ir kitų religijų maldos? 31.2.3. Monoteizmo religijų santykis. Judėjų, krikščionių ir musulmonų tikėjimų skirtumai (istorinės aplinkybės, chronologija, asmenybės, tikėjimo turinys ir praktika). Dėl ko kyla religiniai nesutarimai ir kas yra tarpreliginis dialogas?	5
4.	31.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys 31.3.1. Priedermių vaidmuo. Kas yra Bar ir bat micva (amžius, reikšmė, ceremonija)? Kas yra talit, tfilin (jų reikšmės, atsiradimo istorijos). Žydiški vardai (vardo jėga, jo įtaka žmogaus gyvenimui, vardo sąsajos su žydų tautos istorija). 31.3.2. Judaizmas ir kasdienybė. Kokia sinagogos atsiradimo istorija (sinagogos sandara, žmonės, dirbantys sinagogoje, sinagoga – žydų bendruomenės centras, sinagogos šventumas). 31.3.3. Šventės pagal Torą. Kokia Tu bi Švat istorija (žydų tauta ir Erec Israel, septynios augalų rūšys, medžių naujieji metai, šventės tradicijos, Tu bi švat šventė šiuolaikiniame Izraelyje). Kokia Purim istorija (žydų bendruomenė Persijoje, žydų tautos gyvenimas diasporoje, stebuklai žydų tautos istorijoje, Purim vakar ir šiandien).	5
5.	31.4. Santykio su visuomene mokymosi turinys: 31.4.1. Gyvųjų įsipareigojimas. Kaip giminės privalo elgtis per laidotuves ir po jų? Kas yra šiva (7 dienos po laidotuvių)? Kas yra Šlomit (30 gedulo dienų)? Kas yra Kadiš, Jorcrait, Jizkor?	5

	31.4.2. Malda ir meditacija. Kaip meldėsi Toros patriarchai? (Icchakas, Mozė, Šmuelis, Dovydas, Šlomo)? Malda kaip poezija (psalmės kaip jausmų ir patirčių išraiška). 31.4.3. Herojiški tikėjimo pavyzdžiai. Ar lengva išlikti ištikimam D-vui ribinėse situacijose? Rabinas Elchanan Wasserman. Lietuvos Ger Tsedeko legenda ir realios istorijos.	
6.	31.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 31.5.1. Judaizmo unikalumas. Lo Tisa Įsakymo prasmė. Kodėl stabmeldystės draudimas toks svarbus ir ypatingas regiono istorijos kontekste? 31.5.2. Judaizmo santykis su kitomis monoteizmo religijomis. Judaizmo išlikimo strategijos ne-judaistinėse aplinkose. Ar galima tapti žydu? Kas yra prozelitai? 31.5.3. Galutas dabar. Izraelio valstybė ir Alija. Amerikos, Europos, Azijos, Afrikos bendruomenės.	4
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	11
	Viso:	37

9 ir I gimnazijos klasė

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su judėjų tikybos programa, 9 ir 1 gimnazijos klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2.	32.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys: 32.1.1. Toros aktualumas. Kokie yra esminiai skirtumai ir panašumai tarp Toros ir krikščionių kanono? Ar verta skaityti Torą šiandien (kultūrinis paveldas, įtraukianti knyga, tikėjimo šaltinis, maldos būdas). 32.1.2. Apreiškimo paveldėtojai. Kuo skiriasi Toros užrašytojų ir šiuolaikinė kultūros? Kaip atpažinti Toros motyvai literatūroje ir kituose meno kūriniuose? 32.1.3. Pakrikęs žmogus. Kodėl kenčia nekaltas (kančios problema Jobo knygoje). Kur D-as, kai skauda? (Jobo knyga, Holokaustas ir Galut).	5
3.	32.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 32.2.1. D-s ir žmogus. Ką reiškia Izraelio išrinktinumas? Ar ir kaip D-s kalba su mumis? Pranašo Jonos istorija. Ar mums reikalingi šventumo potyriai ir ar jie įmanomi be santykio su D-vu? 32.2.2. Žmogaus pokalbis su Kūrėju. Ką reiškia ir ko nereiškia maldos veiksmas? Kaip gyventi be maldų? 32.2.3. Pasaulio taisymas: tarpreliginis dialogas. Kada ir kodėl kilo pirmieji nesutarimai dėl religijų? Kodėl šiais laikais žmonės priima, keičia arba atsisako savo religijos? Kaip kalbėtis ir bendrauti su skirtingų įsitikinimų, tikėjimo, nuostatų žmonėmis? Ką reiškia šiuolaikiniai ES lygių	5

	galimybių ir žmogaus teisių principai judaizmo tradicijų kontekste?	
4.	32.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys: 32.3.1. Žydų kalendoriaus išmanymas. Kokia žydų kalendoriaus struktūra, priesakas pašventinti mėnesį, pranešimas apie mėnesio pradžią, kas gali apie ją pranešti? Kokios simbolinės mėnesių reikšmės? 32.3.2. Minėjimai šiandieną. Ką reiškia Jeruzalės diena (Jeruzalės reikšmė žydų gyvenime, kaip Dovydas užkariavo Jeruzalę, Jeruzalės paminėjimas Toroje). Koks žydų tautos ryšys su savo šalimi (ryšys tarp priedermių vykdymo ir gyvenimo Izraelyje, žydų tautos grįžimas į Izraelį, Izraelio valstybė šiuolaikiniame pasaulyje). 32.3.3. Įvairių kultūrų švenčių tradicijos. Kokios aškenazių švenčių tradicijos (Lietuva, Lenkija, Rusija, Baltarusija, Ukraina, Vokietija). Kokios sefardų švenčių tradicijos (Ispanija, Prancūzija, Šiaurės Afrika). Kokie skirtumai tarp tradicinių žydų ir karaimų švenčių, ką Lietuvos karaimų bendruomenė švenčia šiais laikais?	5
5.	32.4. Santykio su visuomene mokymosi turinys: 32.4.1. Judaizmas kasdieną. Kokia priedermės švęsti Šabatą atsiradimo istorija (Šabato reikšmė, Šabato ryšys su D-u, Šabato šventimo įstatymas, Šabato maldos sinagogoje, Avdala – Šabato baigimo ceremonija). Ką reiškia “saugoti Šabatą”, ką dera daryti per savaitę? Kuo skiriasi draudžiami darbai (melachot) nuo Šabato poilsio? 32.4.2. Nuo ortodoksų iki šiuolaikinio judaizmo. Kas yra ortodoksinis judaizmas? (Gaonų laikmetis, Komentariai Tanachui ir Talmudui, Vilniaus Gaonas, chasidizmas, Chabad judėjimas, Mitnagdim judėjimas). Kas yra chasidizmas, kaip jis atsirado ir koks buvo Vilniaus Gaono požiūris į jį, kaip chasidai gyvena dabar? 32.4.3. Raštai. Steigties istorijos. Pirmieji žmonės, Kaino ir Abelio istorija, Babelis, Nojus ir tvanas. Juozapas ir broliai. Jona ir banginis. Izaoko ir kitų aukos, aukojimo ir pasiaukojimo simbolizmas Toroje. Jokūbas ir dvasinis paveldas.	5
6.	32.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 32.5.1. Religinų patirčių ir praktikų įvairovė. Kokie esminiai senųjų Artimųjų Rytų civilizacijų religinių sistemų raidos bruožai – nuo Gobekli Tepe iki Antrosios Šventyklos? Kokie monoteizmo, politeizmo, katenoteizmo ir autosoteriologinių religijų esminiai skirtumai? Europos religinių tradicijų užuomazgos Bronzos ir Geležies amžiais. 32.5.2. Judaizmas ir menas. Judaizmo temos Vilniaus ir krašto menininkų, literatų kūryboje iki Šoa – Mošė Kulbakas, Markas Šagalas, Avromas Suckeveris, Avromas Reizenas. Šoa ir menas (Yad VaShem medžiaga).	4

	32.5.3. Žydai Europoje ir LDK. Aškenazių ir sefardų galuto istorijos panašumai ir skirtumai. Kodėl LDK buvo vadinama paradisu judaeorum? Ką reiškė įstatymai de non tolerantibus judaeis? Kaip pakeitė žydų gyvenimą LDK padalijimai.	
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	11
	Viso:	37

10 ir II gimnazijos klasė

EIL. NR.	MOKYMOSI SRITIS	NUMATOMOS VALANDOS
1.	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su judėjų tikybos programa, 10 ir II gimnazijos klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1
2.	33.1. Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys: 33.1.1. Toros aktualumas. Koks ST vaidmuo sinagogoje (bendruomeninio ir asmeninio dvasingumo šaltinis). Kodėl mokslininkai domisi ST (ST tyrinėtojų, istorikų, archeologų, kriptozoologų tyrimai). 33.1.2. Apreiškimo paveldėtojai. Kaip pritaikyti Toros tekstus savo gyvenime? Kaip suprasti ir kaip naudotis Toros intertekstualumu? 33.1.3. Pakrikęs žmogus. Ar aš esu savo brolio sargas (pavydas, pyktis, kaltė, sąžinė, Kainas ir Abelis). Ar žmonės kada nors pastatys Babelio bokštą (puikybės pasekmė, Babelio bokštas).	5
3.	33.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys: 33.2.1. D-vas ir žmogus. Jeigu D-s ateitų į tavo namus (Abraomo svečiai). Ar visi žmonės jaučia D-o artumą (Šechiną)? Agnostinio gyvenimo orientyrai. 33.2.2. Žmogaus pokalbis su Kūrėju. Ar ir kokius mūsų poreikius išreiškia maldos? Ar turi prasmės maldos ir be chevrot ir kahilut? Kaip skiriasi kavana ir šiuolaikinės meditacinės praktikos? 33.2.3. Pasaulio taisymas: tarpreliginis dialogas. Kur gali susitikti skirtingų tikėjimų žmonės (taikus sugyvenimas, geri darbai, tarnavimas visuomenei ir žmonijos interesams). Kodėl ir kaip rabinai bendrauja su kitų religijų atstovais? Kaip įmanoma nuo priešpriešos, kovos, persekiojimo ateiti iki bendros maldos? Ką reiškia šiuolaikiniai, ES žmogaus teisių ir lygių galimybių principai tarpreliginio dialogo kontekste?	5
4.	33.3. Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys: 33.3.1. Žydų kalendoriaus išmanymas. Koks Saulės ir Mėnulio kalendorių suderinimas, šiuolaikinis kalendorius – 19 metų ciklas? Pilni ir nepilni mėnesiai. Kas yra Roš Chodeš – mėnesio pradžia? Maldos ir apeigos sinagogoje per Roš Chodeš.	5

	33.3.2. Minėjimai šiandieną. Ką reiškia Holokausto minėjimo diena (jos maldos ir tradicijos, ryšys su šventyklos sugriovimu). Ką reiškia Izraelio nepriklausomybės diena (Izraelis – pasaulinis žydų centras; tradicijos, susijusios su Izraeliu, Izraelio nepriklausomybės minėjimas). Ką reiškia Žuvusių Izraelio karių paminėjimo diena? 33.3.3. Įvairių kultūrų švenčių tradicijos. Kokie litvakų ir lietuvių tradicijų panašumai ir skirtumai (maistas, drabužiai, šventės). Ką žydų ir lietuvių kultūros perėmė viena iš kitos? Koks litvakų kultūros santykis su kitomis regiono etninėmis kultūromis?	
5.	33.4. Santykio su visuomene mokymosi turinys: 33.4.1. Judaizmas kasdieną. Kokie yra žydų namai (vaikų auklėjimas, tėvų ir vaikų santykiai, našlės ir našlaičiai). Koks ryšys tarp darbo ir Toros žydų gyvenime (santykis su mokslu ir darbu, kas gali mokytis Toros, Toros mokymosi įstatymai, tėvo priedermė mokytis sūnus amato, žydų profesijos). 33.4.2. Nuo ortodoksų iki šiuolaikinio judaizmo. Kokios yra liberalios judaizmo kryptys (žydų švietimas, išėjimas iš geto, reformatoriškos idėjos judaizme, šiuolaikinės liberalios idėjos judaizme). Koks yra šiuolaikinio judaizmo tapatybių spektras? 33.4.3. Alegorezė Tanacho ir Talmudo literatūroje. Alegorijos ir karaliaus Šlomo mokymai apie žmogaus gyvenimo kelio pasirinkimą, apie laukiančius sunkumus. Teisingas gyvenimo kelias, padedantis palaikyti pasaulyje tvarką, Giesmių giesmė kaip Pesach ir Šabato liturgija. Žmogaus gyvenimo idealas Tehilim, protėvių santykis su gamta, tikėjimas D-u ir žydų tautos tapatybė.	5
6.	33.5. Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys: 33.5.1. Religinių patirčių ir praktikų įvairovė. Ką reiškia Karlo Jasperso “ašinio laiko” – didžiųjų universalių religijų atsiradimo – samprata? Tarpreliginis dialogas dabar – kokie dialogo bandymai ir kokios tarpreliginės įtampos dabarties Lietuvoje? Pasaulio religijų tradicijos ir reformos, religiniai karai ir apsikeitimas tarp religijų Europoje bei Lietuvoje. 33.5.2. Judaizmas ir menas. Nobelio laureatai – Isaac Bashevis Singer ir J.D. Salinger. Po Šoa kūrė menininkai – Grigorijus Kanovičius, Samuelis Bakas. Frankfurto Mokyklos humanistai. 33.5.3. Antisemitizmo raida. Antisemitizmo kilmė nuo Antikos, viduramžiais ir pokyčiai aujaisiais laikais. Šoa priežastys ir nežydų europiečių įsitraukimo motyvai, dalyvavimo spektras, etinės ir teisinės atsakomybės klausimai. Lietuvos Šoa atvejo išskirtinumas. Šūkis “Niekada daugiau” – kuo žydų tautos tragedija Lietuvoje panaši bei skiriasi nuo kitų tautų, tapatybių grupių praradimų bei tragedijų?	4
7.	Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas	1
8.	Rezervinis laikas 30 %	11
	Viso:	37

7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.

Skaitmeninių mokymo turinio resursų pradinis šaltinis (mokytojai kviečiami aktyviai ieškoti ir plėtoti šį sąrašą):

Nr	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	BimBam (Youtube):	Amerikiečių žydų bendruomenių parengtas nekonservatyvus (progresyvus, susietas su dabartinio gyvenimo aktualijomis) judaizmo medžiagos interpretacijų vaikams ir jaunimui rinkinys.	https://www.youtube.com/user/gdashdcast
2.	5-6 klasės – resursai BimBam (Youtube) ir MakingMenshes:	Making Mensches (darytis žmonėmis) resursas yra vienos iš vasaros stovyklų tinklo JAV ir pasaulio žydų vaikams projektas vaikams bei jaunuoliams ugdyti savyje vad. charakterio stiprybes (<i>middot</i>) pagal garsaus Lietuvos rabino Israelio Salanterio (XIX a. prad.) etinio-	https://jewishcamp.org/making-mensches/

		moralinio savęs tobulinimo sistemą.	
3.	7-8 klasės – resursai MakingMenshes ir Kurzgesagt (YouTube)	Kurzgesagt (vok. “trumpai tariant”) yra vokietijos mokslininkų ir mokslo populiarininkų sukurtas tarptautinis įvairių šiuolaikinio mokslo ir gyvenimo dilemų bei problemų animuoto aiškinimo jaunimui kanalas	https://www.youtube.com/user/Kurzgesagt
4.	9-10/ gimnazijos I-II klasės – resursai MakingMenshes, Kurzgesagt ir CrashCourse (YouTube):	Crash Course yra amerikiečių edukologų sukurtas paskaitų ir pamokų įvairiomis humanitarinių, socialinių ir tikslųjų mokslų temomis kanalas, tinkantis vyresniųjų klasių mokiniams ir bakalauro programų studentams.	https://www.youtube.com/channel/UCX6b17PVsYBQ0ip5gyeme-Q

8. Literatūros ir šaltinių sąrašas.

[dar bus papildytas]

1. Šiaučiūnaitė-Verbickienė J., sud. Abipusis pažinimas: lietuvių ir žydų kultūriniai saitai. Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 2010.
2. Bitinas R. Psichologinė ir pedagoginė diagnostika // Kurso tematika ir pratybų dalomoji medžiaga. Vilnius, 2001.
3. Butautis T. Joniškio krašto žydų gyvenimas tarpukariu (1918-1940 m.) Joniškis 2003.
4. Čiplytė J.V. Mažosios Jeruzalės – Panevėžio žydų istorija. Vilnius: Homo liber, 2009.
5. Dawidowicz L. Iš tos vietos ir laiko. Vilnius: Garnelis, 2003 (Knyga apie tarpukario Vilnių)
6. De Laguna G.A. 1963. Speech. Its Function and Development, Bloomington. 322 p.
7. Dvikalbis ugdymas: teorijos ir praktikos sąveika. Projekto medžiaga. (1) Vilnius, 1999 Švietimo ir aprūpinimo centras.
8. Dvikalbis ugdymas: teorijos ir praktikos sąveika. Projekto medžiaga. (2) Vilnius, 2001 Švietimo ir aprūpinimo centras.
9. Epšteinaitė D., sud. Jie gyveno Vabalninke. Vilnius: Valstybinis žydų muziejus, 2009.
10. Gagė N. L., Pedagoginė psichologija /N. L. Gagė, D. C. Berliner. Vilnius, 1994 Alma littera.p. 623.
11. Gailienė D. Aš myliu kiekvieną vaiką / Danutė Gailienė, Laima Bulotaitė, Nijolė
12. Sturlienė. Vilnius, 1996 Mergi raštai. p. 126.
13. Grinienė E. Vaiko adaptacija mokykloje. Kaunas, 1984.
14. Giršovičius A. Žydų mokyklos Lietuvoje 1772–1859 metais. K., 1997.
15. Jankauskienė A., sud. Telšių žydų senosios kapinės – atmintis per užmarštį. Telšiai: Klaipėdos regioninio valstybės archyvo Telšių filialas, 2018.
16. Kantautienė L. Raseinių krašto žydai: gyvenimai ir likimai. Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė, 2018.
17. Kasatkina V. Tautinių mažumų integracijos galimybės // Lietuvos socialinės paramos kultūrai. Vilnius, 1998. p. 186 – 195.
18. Kievišas J., Pilukienė D. Etnokultūros žinių ir gebėjimų poveikis moksleivių sociokultūrinei integracijai// Pedagogika – 2003, Nr. 65, p.129.
19. Kučinskas V. Socialinis gyvenimas besikeičiančioje visuomenėje// Tiltai: socialiniai mokslai Nr. 2 (7).p. 19 – 28 .
20. Kvieskienė G. Socializacija ir vaiko gerovė. Vilnius, 2003 p.89 – 91.
21. Kvieskienė G. Socializacijos pedagogika. Vilnius, 2000.p. 63/
22. Liaudanskienė A. Padėti integruotis // Informacinis leidinys. Vilnius, 2001 Nr. 1.
23. National Standards for Arts Educations. Reston: MENC, 1994.
24. Kavaliauskas V., sud. Pažadėtoji žemė – Lietuva. Lietuvos žydai kuriant valstybę 1918-1940 metais. Vilnius: Petro ofsetas, 2013.
25. Jonušytė A., sud. Kupiškio žydų bendruomenė. Praeities ir dabarties sąsajos. Vilnius: Petro ofsetas, 2016; Kupiškių krašto žydų bendruomenės pastatai ir paminklai. Vilnius: Petro ofsetas, 2017.
26. Lempertienė L., Šiaučiūnaitė-Verbickienė J., sud. Žydai Lietuvoje. Istorija, kultūra, paveldas. Vilnius: R. Paknio leidykla, 2009.
27. Levit A., sudar. Rietavas. V., 2013
28. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl Tautinių mažumų švietimo nuostatų 2002 m. sausio 16 d. Nr. 56 Vilnius
29. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas 2003 m. birželio 17 d. Nr. IX – 1630 Vilnius.
30. Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija (Žin. 1995, Nr. 60 – 1501).
31. Mūsų Molėtų žydai. V.: Petro ofsetas, 2016.

32. Niunkaitė Račiūnienė A. Lietuvos žydų tradicinio meno ir simbolių pasaulis. Atvaizdai, vaizdiniai ir tekstai. V., 2011.
33. Petrauskienė M., sud. Fotografas Chaimas Kaplanskis. Telšiai-Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007.
34. Palangos žydai. Išnykusi miesto istorijos dalis. (Mokslinės konferencijos medžiaga). Klaipėda: Druka, 2017.
35. Platukienė M., Dunderis V., Petrukonytė S. Neatpažinti. Neužmiršti. Alytaus miesto žydų senųjų kapinių epitafijų rinkinys.
36. Poterienė G. Pradinių mokyklų mokinių adaptacija 5 - oje klasėje// Pedagogika - 2002, Nr. 62, p.80.
37. Remeika R. Socializacijos reikšmė vaiko multikultūriniam ugdymui. Vilnius, 1996.
38. Rupeikienė M. Nykstantis kultūros paveldas: Lietuvos sinagogų architektūra. V., 2003.
39. Sidelskis D., sud. Zilberių šeimos ir jų palikuonių istorija (Mūsnių štetlas). Klaipėda: Druka, 2013.
40. Socialinis ugdymas, Nr. 1, Vilnius 1998.
41. Socialinis ugdymas, Nr. 2, Vilnius 1999.
42. Socialinis ugdymas, Nr. 3, Vilnius 2000.
43. Stepukonienė I., sud. Pakaunės žydai. Kaunas: Naujasis lankas, 2018.
44. Šubas M. Talmudinio mokslo žvaigždė. V., 1997. (Knyga apie Vilniaus Gaoną, kurios gale išspausdintas vienas jo laiškas šeimai)
45. Tautinių mažumų švietimas Lietuvoje: teoriniai ir praktiniai aspektai // Konferencinė medžiaga 2000 m. gruodžio 19 – 20 d..95 p.
46. Telšių atminties knyga: miesto žydų gyvenimas. Telšiai: Žemaičių muziejus „Alka“, 2020.
47. Telšių žydų bendruomenės istorijos šaltiniuose. Telšiai: Telšių apskrities archyvas, 2015.
48. Tijūnelienė O. Tautinio kultūrinio tapatumo ugdymas mokykloje - mokytojų
49. įsisąmonintas uždavinys// Pedagogika - 2002, Nr. 60, p. 94.
50. Vildžiūnas L., sud. Mano senelių ir prosenelių kaimynai žydai. Moksleivių darbų konkursas. Vilnius: Garnelis. I. 2002. II. 2003. III. 2007.
51. Viršilienė J., Vitkus H., sud. Šilalės krašto žydai: istorija, atmintis ir paveldas. Šilalė, 2017.
52. Vitkus H., Skurdauskienė J., sud. Žemaitijos žydų kultūros paveldo atspindžiai. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2019.
53. Zareckas J., sud. Ukmergės žydų bendruomenės istorija. Ukmergė: Ukmergės kraštotyros muziejus/Valdo leidykla, 2008.
54. Zingeris E., sud. Šiaurės gėlės. Vilnius: Vaga, 1997.
55. Žasytienė M. Švėkšnos žydų bendruomenė XVII-XX a. Klaipėda: Druka, 2018.
56. Žilinskas A. Dingusios tautos pėdsakais: iš Vilkaviškio žydų kultūrinio paveldo. Marijampolė: Piko valanda, 2016.
57. Žydai Pasvalio krašte. Pasvalys: Pasvalio krašto muziejus, 2011.
58. Копченова И., сост. Евреи на карте Литвы: Биржай. Москва: СЕФЕР, 2015. (Labai naudinga knyga skaitantiems rusiškai, dalyvavo ir Lietuvos autoriai)

9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.

9.1. 1-2 klasės

Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Skaitoma Toros ištrauka, kurioje pasakojama Toros gavimo istorija. Mokiniai	Vertinimo pavyzdys – 1) Pasakoja paprastai, nurodo tik 1-2 Toros	Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė

ilustruoja istoriją, meniškai vaizduoja pagrindinį veikėją Mozę ir žydų tautą, pasiruošusią Toros gavimui	gavimo istorijos elementus 2)Pasakoja paprastai, geba nurodyti 3-4 Toros gavimo istorijos elementus 3)Pasakoja vaizdingai, naudoja palyginimus, geba papasakoti, kodėl Dievas pasirinko Torą duoti ant Sinajaus kalno 4)Pasakoja vaizdingai, išplėtotai, naudoja palyginimus, pasakoja, kodėl Dievas pasirinko duoti Torą ant Sinajaus kalno, kaip žydai ruošėsi Toros gavimui	
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą A1.1. Geba papasakoti 1-2 Toros davimo žydų tautai istorijos elementus. A1.2. Geba papasakoti 3-4 Toros davimo žydų tautai istorijos elementus. A1.3. Geba papasakoti 5-6 Toros davimo žydų tautai istorijos elementus. pakankamai išsamiai apibūdina įvykio aplinkybes ir prasmę. A1.4. Geba išsamiai papasakoti Toros davimo žydų tautai istoriją, geba diskutuoti Toros davimo įvykio tema.		

9.2. 3-4 klasės

A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Ekskursijoje Sinagogoje mokiniai turi galimybę pamatyti Torą, išimtą iš Aron kodeš - Šventos skrynios. Jie gali paliesti auksu siuvinėta Toros įdėklą, gali pamatyti, kaip Rabinas skaito torą, vedžiodamas eilutes specialiu įrankiu. Mokiniai supažindinami su įvairiomis Toromis - Sinagogoje su ritinio formos Tora, klasėje - su Tora - knyga. Mokiniams pasakojama, kokių įrankių pagalba rašoma Tora, iš kokios medžiagos gaminamas Toros ritinys, kokios Toros rašymo taisyklės Mokiniai iš popieriaus gamina Toros ritinius	Vertinimo pavyzdys – 1)Labai glaustai nusako kaip atrodo Tora Sinagogoje ir klasėje. 2)Nusako kaip atrodo Tora Sinagogoje, kuo ji skiriasi nuo Toros knygoje 3)Pasakoja vaizdingai, naudoja akivaizdžius palyginimus tarp išoriškai skirtingų Toros pavidalų. 4) Pasakoja vaizdingai, išplėtotai, geba palyginti Toros ritinį ir knygą, išskirti esminius skirtumus. Geba išreikšti nuomonę apie Toros knygos šventumą, išskirtinumą.	Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą		

- A2.1. glaustai nusako kaip atrodo Toros ritinys ir knyga
 A2.2. trumpai nusako skirtumus tarp Toros ritinio ir knygos,
 A2.3. apibūdina Toros ritinio ir knygos išorinius skirtumus
 A2.4. išsamiai apibūdina Toros ritinio ir knygos skirtumus, jų rašymo skirtumus. Geba diskutuoti Toros šventumo klausimu.

9.3. 5-6 klasės

A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Ekskursijos Sinagogoje metu mokiniams organizuojama veikla - sukuriamos 4 stotelės, kuriose stovi pedagogai. Mokiniai skirstomi į 4 grupes ir pasikeisdami aplanko visas 4 stoteles. 1 - Rabinas pasakoja apie Šventę Simchat Tora, kodėl pabaigiamė skaityti torą ir pradeda iš naujo. 2 - mokiniai spalvina specialiai šiai šventei skirtas vėliavėles. 3 - Mokiniams pasakojama apie Cdaka dėžutę - kodėl svarbu aukoti pinigus nepasiturintiems. 4 - antrame Sinagogos aukšte demonstruojama sena macos gamtinimo mašina ir pasakojama apie žydišką maistą. Po ekskursijos vyksta diskusija, kurios metu mokiniai grupės padaro vienos iš Sinagogoje išdėstytų temos santrauką ir pristato kitoms grupėms.	Vertinimo pavyzdys – 1)Pasakoja paprastai, nurodo tik 1-2 šventės elementus 2)Pasakoja paprastai, geba nurodyti 3-4 šventės elementus, geba trumpai pasakyti, kodėl Tora skaitoma iš naujo 3)Pasakoja vaizdingai, naudoja palyginimus, geba papasakoti, kodėl Tora skaitoma iš naujo. 4)Pasakoja vaizdingai, išplėtotai, naudoja palyginimus, veda paraleles tarp Toros ir kitų knygų skaitymo iš naujo.	Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą A1.1. Gabe papasakoti 1-2 šventės Simchat Tora elementus, negeba apibūdinti šventės prasmės. A1.2. Gabe papasakoti 3-4 šventės Simchat Tora elementus, keliais sakiniais apibūdina šventės prasmę. A1.3. Gabe papasakoti 5-6 šventės Simchat Tora elementus, pakankamai išsamiai apibūdina šventės prasmę. Lakoniškai atsako į klausimą kodėl kasmet skaitome Torą iš naujo. A1.4. Geba išsamiai papasakoti Simchat Tora šventės tradicijas. Išsamiai atsako į klausimą kodėl kasmet skaitome Torą iš naujo.		

9.4. 7-8 klasės

A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Remdamiesi Toros teksto ištraukomis mokiniai piešia žemėlapius, įvardindami Toroje nurodytas vietas ir lygindami su šiuolaikine geografija.	Vertinimo pavyzdys – 1) Geba žemėlapyje nurodyti 1-4 vietovardžius, minimus Toroje. Laiko juostoje nurodo 1-4 Toroje minimus istorinius įvykius	Pažinimo, kultūrinė, emocinė, komunikacijos

Remdamiesi Toros teksto ištraukomis, mokiniai piešia chronologinę juostą ir palygina ją su šiuolaikiniais istoriniais įvykiais	2) Geba žemėlapyje nurodyti 5-10 vietovardžius, minimus Toroje. Laiko juostoje nurodo 5-10 Toroje minimus istorinius įvykius 3) Geba žemėlapyje nurodyti 11-15 vietovardžius, minimus Toroje. Laiko juostoje nurodo 11-15 Toroje minimų istorinių įvykių. Geba palyginti geografijos pokyčius ir pakomentuoti Toroje minimų įvykių chronologinę seką. 4) Geba žemėlapyje nurodyti 16 ir daugiau vietovardžių, minimų Toroje. Laiko juostoje nurodo 16 ir daugiau Toroje minimų istorinių įvykių. Geba išsamiai palyginti geografijos pokyčius ir plačiai pakomentuoti Toroje minimų įvykių chronologinę seką.	
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą A1.1. Žemėlapyje nurodo 1-4 Toroje minimus vietovardžius, laiko juostoje pažymi 1-4 Toroje minimus istorinius įvykius A1.2. Žemėlapyje nurodo 5-10 Toroje minimus vietovardžius, laiko juostoje pažymi 5-10 Toroje minimus istorinius įvykius A1.3. Žemėlapyje nurodo 11-15 Toroje minimus vietovardžius, laiko juostoje pažymi 11-15 Toroje minimus istorinius įvykius A1.4. Žemėlapyje nurodo 16 ir daugiau Toroje minimus vietovardžius, laiko juostoje pažymi 16 ir daugiau Toroje minimus istorinius įvykius		

9.5. 9-10 ir I-II gimnazijos klasės

A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Mokiniai dalinami 5 dvi grupes. Pirma grupė gauna užduotį atrinkti muzikinį kūrinį, kuriame panaudotas psalmės tekstas (nesvarbu, kokios epochos ar autoriaus, pvz. Salomone Rossi, Felix Mendelssohn Bartholdy, Igor Strawinski, Steve Reich, Boney M-By the Rivers of Babylon, etc.) ir išklausti tyrinėjant tekstą. Antra grupė gauna užduotį atrinkti literatūrinį kūrinį, kuriame būtų panaudotos citatos iš Toros: L. Feichtvangeris, A. Kamiu, D. Irvingas, Bulgakovas "Meistras ir Margarita", Dostojevskis	Vertinimo pavyzdys – 1) pristato mokytojos pateiktus literatūros ar muzikos kūriniuose esančius Toros ištraukos pavyzdžius. 2) lakoniškai pristato meno kuriniuose rastas Toros ištraukas. 3) pristato meno kuriniuose rastas Toros ištraukas, jas interpretuoja. 4) plačiai pristato meno kuriniuose rastas Toros ištraukas, jas interpretuoja. Pristato meno kūrinius, jų autorius, biografijas.	Pažinimo, kūrybinė, kultūrinė, komunikacijos

“Nusikaltimas ir bausmė”. Kiekviena iš grupių pristato rasta kūrinį, pakomentuoja jame rastas Toros ištraukas.		
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą A3.1. Pristato mokytojos nurodytas Toros ištraukas, esančias meno kuriniuose A3.2. Trumpai pristato meno kuriniuose rastas Toros ištraukas. A3.3. Analizuoja meno kuriniuose esančias Toros ištraukas, jas argumentuotai komentuoja. A3.4. Analizuoja meno kuriniuose esančias Toros ištraukas, gausiai jas argumentuotai komentuoja. Išsamiai pristato meno kūrinių autorių biografijas, jų ryšį su judaizmu		